

Tema: Teater under åben himmel

Rampelyset

December 2010

teater
forener
kunstnerisk
aktivitet
med menneskelig
udvikling

landsforeningen for dramatisk virksomhed

INDHOLD

Velkommen - af Redaktionen	3
At skrive dramatik til åben scene - af Andreas Garfield	4
At klæde kød på gamle knogler - af Knud Labohn	5
Mellem myter og historie - af Henrik Gjøde Nielsen	6
13 dage i maj - af Pia Bredow	7
"Besættelse" – et spil om 2. verdenskrig på Skarrild-egnen - af Peter Rafn Dahm	8
Efter 8 egnesspil er min egns historie fyldt med billeder - af Astrid Marie Lakjer	10
At være i historien - af Alice Øvlisen Brun	12
Lokalarkiverne – den store researchmulighed - af Kaj Nissen	14
Teater under åben himmel i 2010 - DK kort med egns-, sommer-, vikinge-spil	16
Hvor finder man sit lokale arkiv? - Kort fra SLAs hjemmeside	17
Samarbejdet mellem teater og nyhedsmedier - af Michael Japp	18
Samarbejde og synergi mellem lokalspil og lokale medier - af Villy Dall	20
Organisation og kommunikation - af Anders Hind	21
Hjemmesiden – et vigtigt værktøj for egnesspils-instruktøren - af Pia Mourier	22
Se dig omkring. En lille rejse - rundt til oplagte og oversete teater-lokaliteter - af Peter Rafn Dahm	24
Scenografi under åben himmel - af John Andreasen	26
Drømmen om ny dansk musikdramatik under åben himmel - af Marie Markvard Andersen	28
Hvor fanden er vi? - af Peter Rafn Dahm	30
Musicals under åben himmel - af Peter Rafn Dahm	31
Områdekonsulenter – det nyeste DATS initiativ på konsulentfronten - præsentation af Kirsten Aastrup og Bent Nielsen	32
Skuespilleren og gnisten - anmeldelse af Kasper Dalsgaard	34

Forsiden: Fyrspillenes forestilling 2010, Galgebakke. Foto: Fyrspillene.

RAMPELYSET – december 2010
Udgivet af DATS – landsforeningen for dramatisk virksomhed. ISSN 0107 1882
Redaktion : Astrid Lakjer, Anders Hind, Morten Hovman, Kristian Hald Jensen, Peter Rafn Dahm
Redaktionens adresse: Nygade 15, 6300 Gråsten, kristian@dats.dk
Landsformand/ansvarshavende udgiver: Lisbeth Lautrup Knudsen, formand@dats.dk
Generalsekretær: Kristian Hald Jensen, kristian@dats.dk
Design: Annie Hjort Hansen og Peter Rafn Dahm
Annoncer: Tekst & Design, 7453 2609 • 2681 3132, kirk@tekstogdesign.dk
Trykt hos Grafisk Produktion, Ribe.

JTS trådløse mikrofoner til teater folket
- udstyret til den professionelle

MASTER LIGHT
shop.masterlight.dk

Udlejning af Lyd- og Lysanlæg

Lyd PA SYD
musik med mere

Fynsgade 16
6400 Sønderborg
Telefon 7442 5009
www.pasyd.dk

Historicum

I webshoppen tilbyder vi historiske mønstre, stof og andre symaterialer, historiske rekvisitter og accessories til dragter. Alle historiske dragter er til leje og kan købes, ligeså dekorationer, giner og andre udstillingseffekter.

www.historicum.eu

Velkommen

Velkommen til Rampelyset

Temaet for dette nummer af Rampelyset er "Teater under åben himmel". Titel, inspiration og en stor del af stoffet stammer fra den konference, som DATS afholdt i Vildbjerg i august 2010. Konferencen havde undertitlen "Hvordan spiller man lokalt, når livet bliver globalt" og blev arrangeret i samarbejde med Sammenslutningen af Lokalarkiver og Danske Dramatikere.

Pulsen på friluftsteatret

Hensigten og målet med konferencen var at "tage pulsen" på friluftsteatret anno 2010. At få set både bagud og fremad på spillene under åben himmel: Egnsspil, vikingespil, sommer- og festspil. Hvad bliver der spillet? Hvilke historier bliver fortalt? Hvor og hvordan finder man historierne. Og hvem skriver dem?

Hvor bliver der spillet? Hvad betyder lokaliteten eller scenen for spillet? Og hvordan er samspejlet mellem stedet – egnen – fortællingen, de medvirkende og publikum?

Hvordan griber man opgaven/udfordringen an? Hvordan får man – ofte store spil – realiseret under den åbne himmels vilkår? Kunstnerisk, organisatorisk, kommunikativt.

Eksempler og vinkler

De mange spørgsmål blev belyst gennem en lang række levende arbejds eksempler og personlige beretninger. Dramatikere, arkivfolk, lokalhistorikere, instruktører, scenografer, organisationsfolk og journalister fortalte om deres arbejde med teater under åben himmel. Om muligheder, ressourcer og relationer til friluftsspil.

Udstilling og udflugt

De mange eksempler og fortællinger blev suppleret med en udstilling, hvor mange forskellige spil præsenterede deres forestillinger. Her blev vist billeder, tekst, kostumer og rekvisitter. Om aftenen var der udflugt til Skarrild plantage, hvor deltagerne så egnesspillet "Besættelse".

"Hvad kan vi?" "Hvordan kommer vi videre?"

Oplæggene lagde op til en lang række dialoger, hvor der blev budt ind med ideer og inspiration, tips og gode ideer. Disse dialoger handlede på den ene side om det solide tilbageblik: "hvad kan vi", og på den anden side om det søgende: "hvordan kommer vi videre". "Hvor finder vi udviklings-potentialer, når det gælder emner og fortællinger? Når det drejer sig om formen, stedet og de visuelle rammer? Når det handler om organisationen og vores måde at kommunikere på?"

De unge og fremtiden

For at pointere det fremadskuende blev konferencen rundet af med to unge bud på fremtidens friluftsteater. En ung dramatiker udmaled sine drømme om at skabe nye former for musikdramatik under åben himmel. Og en workshop for unge teaterfolk opførte deres bud på morgendagens egnssteater - med arbejdstitlen "Hvor fanden er vi?".

Indholdet i dette nummer

I dette nummer udfolder og uddyber vi alt dette. Vi bringer en række artikler skrevet af oplægsholdere på konferencen.

Nummeret indeholder også materiale der "blev til undervejs": Artikler som afspejler dialoger og udvekslinger mellem deltagerne. Indlæg som samler op på gjorte erfaringer og gode ideer. Artikler der er bestilt på baggrund af spørgsmål og nysgerrighed, der opstod på konferencen. Man vil også finde billed-reportager, der skildrer både stemninger og oplevelser i løbet af den intense conferenceweekend.

Udenfor temaet præsenterer vi to nye områdekonsulenter i Ringkøbing området. Og bringer en anmeldelse af bogen "Skuespilleren og gnisten".

Vi vil her benytte anledningen til at takke Dansk Folkeoplysnings Samråd uden hvis støtte konferencen ikke havde været mulig. Også tak til Nordisk Kulturfond hvis støtte gjorde det muligt at invitere teaterfolk fra de andre nordiske lande med på konferencen.

Rigtig god fornøjelse
Redaktionen

Danske Dramatikere

At skrive dramatik til åben scene

Af Andreas Garfield, dramatiker

Det Flydende Teater er et ganske specielt udendørs-teater af flere forskellige årsager: Deres forestillinger med levende musik udspiller sig på en båd. De 40 tilskuere, der er plads til, er så tæt på skuespillerne, at de ofte mærker dem smygge sig forbi deres ben. Teksten tager altid udgangspunkt i en digters liv, værk og tilhørsforhold til området omkring Furesø, hvor båden sejler. Men det, der gør det særligt og specielt for mig er, at jeg år efter år glæder mig til at se deres forestillinger. Jeg glæder mig til at blive præsenteret for nyskrevet musik og en digters univers og tekster, som jeg måske-måske ikke tidligere har stiftet bekendtskab med. Men det, jeg glæder mig allermost til, er stemningen.

Sådan har det været for mig hvert eneste år som tilskuer. Men til næste år bliver det anderledes. Jeg er blevet hyret som dramatiker på forestillingen, hvilket vil sige, det er mig, der skal stå for at skrive teksten. Det er min opgave at finde en relevant og god historie i den pågældende digters liv. Det er min opgave at udvælge de digte, som jeg i den forbindelse finder uddybende og perspektiverende. Det er min opgave at fortælle det i en tidsramme på 50 minutter. Men jeg glæder mig stadig. Især på grund af stemningen.

At have den frie natur, skov, sø og himmel som scenografi vil nogle måske føle som en hæmsko. Naturen er komplet utilregnelig. Man kan

ikke kontrollere den eller bestemme over den. Man kan ikke skifte den ud, eller påvirke den med kunstigt lys. I hvert fald ikke en sommeraften kl. 18.45.

Derfor må man gå med den. Man må tage den, som den gave den er. Man må stole på, at tilskuernes forestillingsevne er god nok til at acceptere, at teksten påstår, vi for eksempel befinder os i en lille varm lejlighed, selvom vinden på båden måske truer med at rive hatten af tilskueren. Man må håbe på, at tilskueren bliver ramt af sammenspillet mellem den ekstreme intime nærkontakt med skuespillere og musikere og den vidt favnende natur udenfor bådens rammer. Man må insistere på, at en romantisk stille sang ikke bliver uromantisk eller komisk af, at det regner, eller bølgerne på søen får båden til at vugge. Og ligeså lidt bliver en alvorlig sang om det mørke i livet ikke komisk, blot fordi solen spiller ind mellem træerne til lyden af solsorte. Tværtimod. Det er disse øjeblikke, der skaber momenter, der er større end teksten, musikken og historien. Det er disse øjeblikke, som rammer ind og sætter følelsesmæssige processer i gang, vi ikke forstår, og vi ikke kan sætte ord på. Ikke engang os der har det som arbejde.

Heri ligger for mig den største værdi. Selv når jeg har fungeret som konsulent på forestillingen og derfor kender både tekst og musik, så ved jeg ikke, hvad der venter mig, når jeg skal se den.

Jeg ved endnu ikke, hvordan jeg vil gå til værks. Jeg skal først til nu at påbegynde min research. Sammen med instruktøren, skuespillerne, musikerne, kostumieren skal jeg forsøge at skabe basis for, at førnævnte momenter kan opstå. Det er det, som jeg ser som udendørs-teatrets største force.

Det er det, jeg mener, man skal stræbe efter. At give publikum øjeblikke der på mystisk vis synes at henvende sig til den enkelte, samtidig med de samler alle i en fælles oplevelse af dét, vi lige præcis ikke kan sætte ord på.

At klæde kød på gamle knogler

Af Knud Labohn, journalist og manuskriptforfatter

Det er som at stå med en bunke gamle menneskeknoabler. Og at kunne bestemme, hvilke af dem, der skal have lov at blive klædt i kød igen.

Stedet er ikke en massegrav i Bosnien, Irak eller Mexico. Jeg står på en høj i noget af det fredeligste Danmark, nærmere bestemt Lindholm Høje i Nørresundby. Udsigten er himmelsk over spredte trækrøner og rækker langt ud over Limfjorden med Aalborg kun et øjekast væk. Men under mig ligger 700 grave, mange af dem fra vikingetiden, og kræver at få en historie.

Det vil jeg give dem, selv om jeg hverken er Gud eller doktor Frankenstein. Jeg har lovet at skrive et vikingespil til det smukke sted til foreningen, der siden 1993 hvert år har fået opført nyskrevet dramatik til Nordens største gravplads af denne type.

Fornemmelsen af tusinder af historier, som tid og vind har blæst i stumper og stykker rammer mig. Det næste er nogle yderst levende forventninger. 60-70 mænd, kvinder og børn, som har tænkt sig at bruge det meste af deres fritid på at opføre et vikingespil. Hver med deres forventninger, mange med vaner fra andre år. Er der i øvrigt ikke voldsomt mange børn her? Og kvinder? Vikinger – det er da mest mænd, er det ikke?

Inden i mit hovede begynder urgamle billeder af krigere, stærke kvinder og nysgerrige børn en dans med højen og de tekniske muligheder. Lys. Lyd, komponist, koreograf, stagefight-instruktør er her også. Det er ikke nogen bolchebutik, det her. Det er faktisk teater og noget så alvorligt, som hvad folk frivilligt vælger at bruge deres fritid på.

Prøver at lave mig en brugbar ramme af begrænsninger, der er. Som den praktiker, man nødvendigvis bliver som selvlært dramatiker, går jeg først til en tidligere forfatter på højen.

”Skriv kun få replikker længere end tre linier”, lød et råd. Det har jeg tænkt mig at holde. Skuespillernes talent svinger fra nøgen lyst til at vise sig frem til en eller

to professionelle. Alle skal kunne være med. Med glæde.

”Og husk også, at det tager tid at få folk ind og ud af scenen”, lød det også. Ord, der stadig er fremhævet i min indre notesbog.

På Lindholm Høje tænker man tre forestillinger frem med forfatteren, det giver også en vis ro og mulighed for at samle erfaringer op og udvikle sig. Og vi er på god bølgelængde, den nye instruktør og skuespiller, Lars Ditlev Johansen og mig. Heldigvis. Måske skulle jeg dog have talt mere med komponist Jacob Rose i starten. Den første besked fra foreningen om at jeg ”bare skulle skrive nogle sange, de elsker at synge”, blev gjort delvist til skamme. Der var kun penge til at han kunne komponere tre, viste det sig, da teksterne var leveret. Nå, den type fejl laver jeg kun én gang.

Jeg har talt med arkæologer og museumsfolk. Men ikke så meget, at dramaet bliver så tungt, at det sjove vælter af for meget viden. Står det til mig skal der både have været sjov, alvor, uhygge og drama på scenen inden sidste replik er sagt.

Det er nu snart halvandet år siden, at jeg skrev det første manuskript, ”Kvindernes høj” om hvad vikingernes kvinder kunne finde på, hvis deres mænd ikke vendte hjem fra togt. En rå nabostrid mellem guder og mennesker i ”Gudelist og rænkespil” er også ovre. Og hvad så nu, her ni måneder før tredje premiere?

Inde i mit hoved har der længe gået en viking rundt på en stormomsust slette i Bulgarien og råbt til mig. Ikke langt fra ham sidder en fattig vikingebonde og stirrer indtrængende på mig mens han bider i noget, der måske er guld. Jeg kan ikke høre hvad de siger, men jeg er sikker på, at de synes det er deres tur til atter at få kød på deres historie og knogler.

Jeg ved ikke om de har ret. Men jeg skal finde ud af det inden premieren sidst i juni 2011.

Afhugning – en rå og dramatisk scene fra spillet på Lindholm. Fotos: Knud Labohn.

Det flydende teater sejler ud. Foto fra teatrets hjemmeside.

MELLEM MYTER OG HISTORIE

Af Henrik Gjøde Nielsen, museumsinspektør Hals Museum, Nordjyllands Historiske Museum

Hals Museums udstillingsbygning er placeret i Hals Skanse, og Hals Skanse er Danmarks bedst bevarede enkeltskanse fra renæssancetiden. Siden 1988 har Amatørscenen Skansen næsten hver sommer gennemført sommerspil på skansen.

I 150-året for Danmarks Riges Grundlov skulle afholdes en stor Grundlovsfest på Hals Skanse 5. juni 1999. Amatørscenen Skansen henvendte sig til mig, og spurgte om ikke jeg kunne skrive en synopsis til et lille grundlovsskuespil, hvilket blev til enakteren "Et sognerådsmøde." Det morede mig at skrive stykket, da jeg kunne levendegøre et stykke lokalhistorie på en anden og ny måde.

1999 var også Middelalderår i Danmark, og efter "Et sognerådsmøde" fik vi lyst til at binde an med et større projekt. I skuespillets form kunne vi få sat det på plads, som kilderne tier om, hvilket blev udgangspunkt for skuespillet "Sværdet og korset," om tiden i overgangen mellem hedenskab og kristendom.

I efteråret 2008 henvendte den lokale turistchef Kim

Ry Jensen sig til Pia Bredow fra Det Hem'lige Teater og til mig. Det Hem'lige Teater havde med stor succes gennemført gade-teater i Aalborg, og nu ville man prøve det samme i Hals. Hals

oser af gode og dramatiske historier. Jeg foreslog, at vi lavede et tværsnit af Hals' historie. Det blev til stykket "Godtfolk og galninge," med undertitlen "Et historisk (sådan ca.) teaterstykke eller En vandring gennem 1000 års historie med Hals by, havn og skanse som kulisser."

I 2010 opførtes så skuespillet "13 dage i maj," med manuskript af Pia Bredow og mig på sidelinien som faglig konsulent. Afsættet for den historie er betydeligt mere koncentreret: I maj 1945 overgav tyskerne i Hals sig først den 17. maj 1945. I den periode førte modstandsbevægelsen en dagbog, og bl.a. ved hjælp af den kan vi meget nøjagtigt rekonstruere, hvad der skete i Hals i de 13 dage i maj 1945.

Ved at gå ind i projekter som disse, formidler museet dele af områdets historie på endnu en måde. Den historiske kerne er korrekt. At der skal nogle dramaturgiske kneb til at binde historierne sammen, gør ikke kernen mindre korrekt. Og fra museets side rummer engagementet da også det lønlige håb, at såvel lokale som turister, efter at have set stykkerne, vil få lyst til at vide mere, og besøge museet, købe vore bøger osv. Fra et musealt synspunkt er idéen i de lokalhistorisk baserede skuespil, at vi så at sige vender vrangen ud på museet. Vi tager afsæt i virkelige hændelser, og lader scenerne udspille sig der, hvor begivenhederne fandt sted. På den måde er virkeligheden rammehistorien, som skuespillet kobles op på, og ikke omvendt. På dén måde og med dé overvejelser som baggrund går Hals Museum meget gerne ind i projekter som disse. Virkeligheden skal være rammehistorien, ikke fiktionen.

Scene fra "13 dage i maj".
Foto: Poul Rasmussen. Sågerne.dk

"13 dage i Maj"

Af Pia Bredow, Det Hem'lige Teater, Aalborg

I sommer rykkede Det Hem'lige Teater for andet år i træk til Hals for at spille, hvad vi kalder en historisk bytur - et koncept, vi startede i Aalborg i 2005. Det er en blanding af fortælling og teater, der tager udgangspunkt i byens historie, og hver sommer har vi spillet en ny forestilling. Konceptet lod sig uden problemer eksportere til Hals, der jo gemmer på mange gode historier fra fortiden.

Vores historiske byture er baseret på grundig historisk research, hvor vi bruger de lokalhistoriske arkiver og museer. Forestillingen "13 dage i maj" tog i høj grad udgangspunkt i de bøger om besættelsestiden i Hals, som Henrik Gjøde har udgivet. Samtidig kunne Henrik Gjøde takket være sit lokalkendskab være behjælpelig med at finde en egnet rute, for forestillingen var ikke blot en tur tilbage i tiden - det var også en tur gennem byen. Vi passede huse og steder, som kunne relateres til historien, bl.a. var vi på Skansen, hvor besættelsesmagten holdt til, passerede det hus, som byværnet boede i og endte turen ved modstandsbevægelsens hovedkvarter.

Selve forestillingen var selvfølgelig ikke kun en masse fakta. Som publikum mødte vi det unge par Jens og Anne om aftenen d. 4. maj 1945 på torvet i Hals, hvor vi hørte befrielsesbudskabet. I begejstringen friede Jens til Anne, og de skulle derefter finde præsten for at aftale vielse. Dette var lettere sagt end gjort, for han var leder af den lokale modstandsbevægelse og havde meget travlt. Den tyske kommandant nægtede nemlig at overgive sig til ikke-uniformeret personel. Lidt utrygt set i lyset af, at der sad ca. 500 sværtbevæbnede tyske soldater i en fæstning ude på hjørnet af Limfjorden og Kattegat knap en kilometer fra byen.

Resten af forestillingen foregik de følgende 13 dage og handlede om de problemer, som besættelsesmagtens fortsatte tilstedeværelse forårsagede. På skift var det Jens og Anne, der som fortællere førte publikum

gennem byen afbrudt af møder med modstandsfolk, en værnemager og en feltmadras. Undervejs kom de i voldsom skænderi, men forenedes til sidst, da tyskerne endelig overgav sig d. 17. maj.

Forestillingen havde 3 medvirkende - og de havde travlt. Det var rent dogmeteater. Kostumer blev skiftet på gaden og rekvisitter holdt på et minimum - alt skulle slæbes med rundt. Scenografien var byens rum, og lys var heldigvis unødvendigt en sommeraften. Der var plads til højst 50 publikummer, og turen varede godt en time.

Både i Aalborg og Hals har vi oplevet en stor interesse for denne blanding af lokalhistorisk formidling, teater og hyggelig gåtur gennem byen. Mange vil gerne lære deres by bedre at kende - eller som turist have en lidt anderledes oplevelse af den by, man besøger.

Vi er ikke tvivl om, at konceptet kan bruges i mange andre byer, hvis der er nogen, der har tid og lyst til at grave sig ned i det lokale arkiv og finde de gode historier.

LED belysning til teater folket
- udstyret til den professionelle

MASTED
LIGHT

shop.masterlight.dk

Gellerupscenen

Ring efter gratis
årsbrochure på tlf.

86 25 03 66

- et professionelt amatørteater
www.gellerupscenen.dk

"Besættelse" et spil om 2. verdenskrig på Skarrild-egnen

Lørdag eftermiddag og aften forlod deltagerne på egns-
spilskonferencen foredrags- og diskussionslokalerne, for
at komme ud i naturen og opleve "Teater under åben him-
mel" – live.

Først gik turen med bus og "besættelses-guide" til Skarrild
by, hvor der var picnic ved bredden af Skjern Å.

Derefter var der lejlighed til at besøge mindesmærket for
et nedstyrtet engelsk bombefly på den nærliggende kirke-
gård. Mindesmærket er også gravsted for besætningen,
der omkom. Dagen for nedstyrtningen holdes stadig i
hævd i byen med en årlig mindeceremoni. 2. verdenskrig
er altså stadig levende i folks bevidsthed, og netop ned-
styrtningen spiller en vigtig rolle i egnsspillet "Besættelse".
Så gik busturen videre ud i plantagen, så langt vejen nu gik.
Den sidste halve kilometer måtte tilbagelægges til fods, før
man nåede frem til den gamle tørrelade og selve spillelo-
kaliteten.

Mens den sene augustaften skumrede, fandt de mange
publikummer på plads. Det var sidste forestilling og alt var
udsolgt. Så lød tonerne af "Amazing Grace". En sækkepibe-
spiller i kilt kom langsomt vandre frem langs tørreladen
- og spillet om besættelsestiden, som den prægede netop
denne egn og dens mennesker, tog sin begyndelse.

Tekst og foto af Peter Rafn Dahm

"Efter otte egnsspil er min egns historie fyldt med billeder."

Foto: Hannas Foto, Løgumkloster.

Interview med Lauge Jepsen om egnsspillet som historieformidler.

Ved Astrid Marie Lakjer

I sidste udgave af Rampelyset bragte vi dramatiser Jacob Clausens artikel "Om at skrive egnsspil", som beskrev en egnspildramatikers enorme research, skriveproces og ikke mindst satte fokus på de fire egnsspil, der gik under navnet HØJT TIL HIMLEN og som blev spillet i Sønderjylland 1999-2002.

I denne artikel har vi kontaktet en af ildsjælene bag HØJT TIL HIMLEN, teatermanden Lauge Jepsen, for at høre om det nye storstilede projekt, hvor man har taget udgangspunkt i at fortælle historier fra de seks tidligere kommuner i Tønder storkommune.

Lauge Jepsen – først af alt vil jeg bede dig om at præsentere dig selv i korte træk.

Jeg er tidligere erhvervsleder og lokalpolitiker, og jeg er født og opvokset her i Sønderjylland, hvor vi spiller. Jeg vil helst fortrænge min egen person i denne sammenhæng, fordi jeg føler, at det er vigtigt, at egnsspillene taler for sig selv – at det er skuespillerne og de mange hjælpere præstationer, som kommer i allerforreste række. Det er samspillet mellem de medvirkende og det lokalområde, hvor spillene foregår, der er altafgørende. Hvem der står bagved og trækker i

trådene, det er i princippet ligegyldigt. Det skal blot gøres som den naturlige forudsætning.

Hvordan er I kommet i gang med denne nye runde af egnsspil?

Bestyrelsen, som består af repræsentanter fra hver af de seks tidligere kommuner, har mødtes med lokalhistorikerne og spurgt: "Hvad kunne I tænke jer at fremlægge som en slags "visitkort" fra jeres egn?". Så har de overvejet det og fundet de væsentligste temaer. Herefter fandt vi forfattere, som dramatiserede disse historier.

Hvad kan egnsspillet efter din mening, som andet teater ikke kan?

I forhold til andre friluftsspil tiltrækker egnsspillet amatører, som måske aldrig har stået på en scene før, men som gerne vil være med til at give deres hjemstavn en identitet. Egnsspillet tiltrækker også en anden type publikum: Vi har tilskuere, som er deciderede egnsspils "freaks", og selvfølgelig de lokale, som er et trofast publikum, for de vil gerne vide noget mere om de kulturhistoriske begivenheder fra egnen, hvor de bor.

Så I rammer måske en gruppe, som ellers ikke ville være gået i teatret?

Ja, helt bestemt. I forhold til andet teater – jamen, så har vi jo verdenspremiere hver gang! På et spil, som opføres seks gange og som aldrig mere vil blive opført. Og det er jo spændende i sig selv. Vi har til hver forestilling mellem 1500 og 2000 tilskuere!

Hvorfor mener du, at teatermediet er en vigtig historieformidler?

Lokalhistorie har altid interesseret mig, og da jeg fik tid til at dyrke den, fandt jeg, at det var væsentligt at dele den med andre. Dengang vi startede spurgte vi os selv: "Hvordan kan vi formidle den viden, som vi ligger inde med til folk på en sådan måde, at de også får glæde af det?" Af mange muligheder blev vi enige om egnsspillet. Vi var inspireret af Cathrinesmindespillet i Broager og det store genforeningsspil på Dybbøl i 1995, som lige var blevet opført. Så der var grøde i luften! Og så gik vi ned til Anna og Arne Aabenhus, som delte ud af deres store viden på området – og så gik vi ellers i gang...

Hvordan turde I kaste jer ud i en ny runde egnsspil efter sådan en massiv succes, som HØJT TIL HIMLEN var?

Det var jo oplagt, at det ville være fint, hvis man kunne popularisere kommunesammenlægningen som et

modstykke til alle de negative signaler, som altid vil være der, når små kommuner slås sammen til en stor. Der er 13 lokalhistoriske lokalforeninger i Tønder Kommune, og dem havde vi kontakt til. Vi fik dem engageret med at finde gode temaer, og efterhånden tegnede der sig så et billede af de seks nye historier – og de var begejstrede.

Hvor langt er I nu i jeres odysse med de seks egnsspil?

Vi har gennemført det fjerde egnsspil dette år, så nu har vi to tilbage i Løgumkloster og Tønder. I Løgumkloster arbejder teologer netop nu med et projekt, hvor de forsøger at få gjort klosterkirken og to tilsvarende kirker i Tyskland og Polen til en del af Unescos Verdenskulturarv. Det arbejde vil vi gerne støtte med at lave et egnsspil om denne kirkes tilblivelse. Arbejdstitlen på vores spil hedder "Da munkene og deres byggesagkyndige kom hertil i 1200-tallet". Vi forsøger at bruge kirken som lokation, så vi er med til at folkeliggøre Unesco-projektet i lokalbefolkningen.

Hvordan er det så gået med de seks nye egnsspil?

Det er gået over al forventning med et stabilt tilskuertal og god modtagelse af de lokale på stederne, hvor vi har spillet. Vi har et budget på ca. 300.000 kr. pr. spil, og får ca. 125.000 kr. i billetindtægt – resten skal ud og findes. Og det er lykket indtil videre.

Vi skyer ingen midler for at spille på selve åstedet for de begivenheder vi fortæller om, så ofte spiller vi på forskellige – og tit meget ydmyge – steder. Det første spil vi lavede var på et gammelt voldanlæg, hvor der havde ligget en herregård i 1300-tallet. Det lå nede i et engdrag. Så fik vi en frygtelig masse regn, hvilket betød, at vi slet ikke kunne komme ned til spillestedet på premieredagen! Men fordi vi havde så god opbakning i lokalområdet var der ti bønder, som spændte deres grise- og kreaturvogne bag deres store traktorer, og så kørte vi simpelthen publikum ned til spillestedet! Det viser hvor meget vi vil det! Og det endte med at blive en stor oplevelse for publikum.

Hvor mange personer medvirker i jeres spil?

Der er omkring hundrede personer med; i sidste spil var vi 60 på scenen og 40 hjælpere. Vi har den holdning, at der skal være plads til alle, som viser interesse for projektet. Vi har både taleroller, et kor og en folke-mængde, som er statister. Alle kommer med.

Hvor finder du energien til at blive ved med at lade dig begejstre af egnsspilstanken?

Jeg kan ikke lade være! Jeg har aldrig nogen sinde i mit liv beskæftiget mig med noget, som har givet så meget igen i form af glæde og begejstring hos publikum og de medvirkende. Og så har samarbejdet med de professionelle været utroligt spændende. Dette projekt er omgivet af så meget goodwill, at det er en fornøjelse af være med!

Hvor befinder du dig i forhold til projektet? Overværer du prøverne eller lader du dig overraske?

Egentlig ville jeg helst være med. Men det kan ikke lade sig gøre, for der er tusind ting at være til rådighed med hele tiden. Der er en begejstring over projektet, som gør det så dejligt at være med, men det er klart, at der skal være en kommandostation, som er parat til at tage de risici, der kommer undervejs. Men når spillet kører, sidder jeg hver aften på tilskuerpladserne. Og det er en kæmpe oplevelse hver gang!

Her til slut – hvad er essensen af egnsspil for dig?

I dagspressen i sommer var et smukt læserbrev, som startede således: "Efter otte egnsspil som tilskuer er min egns historie fyldt med billeder." Dette udsagn siger det, som vi gerne vil med disse egnsspil: vi vil gerne give mennesker som bor her nogen gode oplevelser om de hændelser, der er sket på egnen. Og hvis de så kan bevare dem i sindet mange år efter – så er det den allerstørste compliment til os som arrangører, for så har vi nået målet.

Scene fra spillet Den yderste Grænse i Rudbøl. Foto: Højt til Himlen

At være i historien

Kniplingedrømmen blev levet ud

Egnsspillet »Kniplingedrømme« blev spillet med de mest autentiske kullisser man kan tænke sig: foran kniplingekræmmer Jens Wulff's smukke gård på Brede Bygade. Det er stort, at de nuværende ejere har givet tilsagn om, at spillet måtte tumle sig i og omkring huset i flere måneder, og under forestillingerne var der opstillet store tribuner til de mange publikummer. Og publikummerne fik hvad de kom efter. Et smukt stykke lokalhistorie, serveret med lune og godt humør - og med en snert af oprørske tanker over for den herskende klasse. Her et glimt fra den store finale, hvor kongen og dronningen er på besøg hos kræmmer Wulff - og den fattige kni-

pige Franziska, levede dine drømme ud - bare en enkelt dag, som hun ønskede sig. Der var stående applaus til de

dygtige amatørskuespillere, som virkelig gjorde det flot under ledelse af instruktør Kristian Hald.

På www.digeposten.dk kan du se et flot galleri med fotos fra »Kniplingedrømme«

Læserbrev i Jyske Vestkysten 12 juni 2010.

Af Alice Øvlisen Brun

Igen i år er jeg blevet draget. Draget til sammen med min datter i nogle måneder at være i historien for vores egn.

Jeg synes efterhånden, at jeg kender min mand Jens Wulff. Far til vore tre søn-

ner Ferdinand, Hochberg og Theodor, forskellige af krop og sind, men dog med det samme blod rullende i årene, og til Dora, sin fars øjsten. Driftig kniplingekræmmer med sans for virksomhed, forretning og det skønne. Dansk, kongetro og liberal. Mand, med de styrker og sårbarheder det nu indebærer.

Jeg genkender min datter af i dag, som også den gang - ganske vist uden at vide det - var socialist. Indigneret over forskellen mellem dem, der har og får tingene givet, og dem der må slide og slæbe for at opretholde livet.

Efter 8 egnsspil som tilskuer eller medvirkende er min egns historie fyldt med billeder.

Den store historie om Grænselandet, skiftevis dansk og tysk, hvor dansk og tysk er uløseligt forbundet, som det, der skiller, og det, der samler mennesker. Alt det som de andre uden for Sønderjylland ikke forstår.

Den lokale historie. Jeg ser Rantzau og K.L. Knudsen når jeg færdes på Trøjborg og på gadenavnene i Visby. Jeg ser Christen Kold undervise børnene, når jeg passerer gårdene i Forballum, og Brorson ved Randerup Kirke. Vidåen har fået betydning som den, der skilte familie og naboer og samlede dem med andre efter afstemningen. I Skærbæk hænger billedtæpperne tilbage efter Pastor Jacobsen, det bombastiske levemenneske. Og nu har så også Bredebro, som ellers siger mig så lidt (beklager, Bredebro) fået sine billeder.

Den lille og universelle historie om forholdet mellem mennesker. Om kærlighed, venskab, kamp, liv, død og de store følelser.

Tak til Lauge, Uffe og I andre, som skabte Højt til Himlen. Tak til lokalhistorikere, forfattere og instruktører, som har billed- og levendegjort min egns historie.

TEATERLAMPER

LDR – Italienske teaterlamper i topkvalitet på tilbud

LDR Tempo Fresnel/PC 500/650w
Vejl. 1.248,00 **Nu: 930,00**

LDR Aria Fresnel/PC 1000w
vejl. 1.388,00 **Nu: 1.040,00**

LDR Suono 10/28 Profile Spot
Vejl. 3.190,00 **Nu: 2.390,00**

LDR Nota Profile Spot 1200w
Vejl. 5.812,00 **Nu: 4.350,00**

LDR
LUCIARIBAITA

FØLGESPOTS

LDR følgespots inkl. stativ og lyskilde – klar til brug:

LDR Canto 250 msd
Vejl. 9.340,00 **Nu kun: 6.900,00**

Ideel på: 5-15m

LDR Canto 1200 th.
Vejl. 12.376,00 **Nu kun: 8.590,00**

Ideel på: 10-20m

FARVEVEKSLERE

LDR Xpress Colour Scrollers findes i tre modeller, Xpress13 til 500/650 watt lamper, Xpress19 til 1kw og Par 64 lamper samt Xpress26 til 2kw lamper. Farvevekslerne, der kontrolleres fra jeres lyspult, giver stor fleksibilitet og sparer en masse lamper og dæmperkanaler. Som standard leveres de med 21 Lee-farver, men man kan også vælge at lave sine egne farvekombinationer.

Tilbudspris på 4 stk. model 13 eller 19 inkl. strømfordeling, 4 stk. DMX/Powerkabler og 1 stk. 20 m. DMX styrekabel:

Kun: 13.950,00

gobo
HIGH LIGHT

VERMUNDSGADE 40C • 2100 KØBENHAVN Ø • TEL. 70201966 • FAX 70201967 • GOBO@GOBO.DK • WWW.GOBO-HIGHLIGHT.DK

LOKALARKIVERNE DEN STORE RESEARCHMULIGHED

Jeg har altid, når jeg skulle i gang med at skrive et stort spil omkring en egn eller et tema, som indtil da har været ny og fremmed for mig, lagt ud med en langvarig research. Jeg er af naturen en nysgerrig sjæl, så det ligger sådan set lige for.

Samtidig er denne nysgerrighed, selve det at der kommer en udefra og lader sig begejstre for en egn eller et tema, særdeles vigtig for ens fremgang med arbejdet, fordi den smitter af på alle dem man skal bruge i sin research. Det er ikke et trick af en eller anden art, det følger helt af sig selv.

Begejstring smitter. Hvis nogen kommer uden de helt store forkundskaber, men med et åbent sind, og ser på noget fra en helt ny vinkel, er der en rimelig grund til at andre også gør det, især dem der går i det til daglig og måske har svært ved at fravriste tingene en ny interesse. Hvis nogen synes at noget er spændende og interessant, så bliver det spændende og interessant. Ikke altid. Men det sker.

Det er i lokalhistorien det globale udsyn åbenbarer sig. Det sker ikke altid. Men det sker.

Research er i høj grad at læse op på stoffet i bøger og artikler - men nok så vigtigt er det efterfølgende at tale med så mange mennesker og bese så mange steder som muligt. Det er absolut muligt at ringe ned til nogle folk i en gravhøj og høre, hvordan sagerne står til der, men det er trods alt nemmere hvis de er en del af ens hverdag og snakker ens sprog.

Dertil kommer endnu en fornem mulighed, nemlig at søge ind der hvor det meste og det helt afgørende materiale ligger og venter på at blive bragt i spil, nemlig på lokalarkiverne.

Jeg blev i 2009 af Fyrspillene i Sydthy bedt om at skrive et stykke om Thy Højspænding, et elværk der har ligget i Bedsted i godt 100 år, og nu indgår i Thy-Mors Energi. Stykket skulle opføres på værkets forplads i sommeren 2011.

Jeg må indrømme at lige straks tænkte jeg at det går ikke, man kan ikke skrive en menneskehistorie med god dramatik om et højspændingsværk. Men jeg sag-

de ja til opgaven, og jeg har så inderligt fortrudt min oprindelige reaktion (som jeg ikke nævnte for nogen).

Det er jo egentlig ikke anderledes at skrive om et højspændingsværk end om en middelalderlokalitet, eller en by fra 1800-tallet, eller rakkernes vandring på heiden eller vikingernes færd over havene. I alle tilfælde drejer det sig om mennesker der befolker et sted og en tid, lever deres liv, dør deres død. Det er så dem man skal lære at kende.

Jeg fik en kontaktperson, Leon, som stadig arbejder med el, og som snart viste sig at være guld værd, ikke blot ved at indføre mig i elarbejdets mysterier, men også ved sit lokal- og menneskekendskab. Stoffet begyndte under hans kyndige vejledning snart at blomstre med mennesker, ikke mindst deres liv og forhåbninger til dette liv. Jeg fik næsten, hvad man i elektrikersprog kalder en "sidemandsoplæring" omkring mandskabet på et sådant sted.

Men det var inde på lokalarkivet i Hurup, at den næste store gevinst ventede. Jeg fik en forhånds aftale om at måtte se alt hvad de havde om værket fra dets start og op til i dag, og da jeg mødte op, kom det hele frem og var lige til at gå i gang med.

Der var alt hvad hjertet kunne begære. Der var papirer fra den stiftende generalforsamling og alle generalforsamlinger sidenhen, der var referater fra bestyrelsesmøder og forretningsudvalgsmøder. Der var rapporter fra rejser i ind- og udland. Der var korrespondancer og regnskaber, tegninger, udbygningsplaner, linjeføringer, billeder fra hverdagen og de store fester på værket.

Så var det ikke før dette møde med et værks indre liv gået op for mig, hvad dette handlede om, så kom det nu, mens jeg i nogle dage sad og gravede mig igennem materialet. Og kom jeg i bekneb og manglede noget, så blev det fundet frem.

Nu er det jo ikke fordi det alt sammen er lige sindsoprivende spændende at læse sig igennem, men hvis man skal kunne sætte af op i fantasiens brogede himmel, er man nødt til først at skaffe sig et godt og solidt afsæt på jorden. Det får man så her - blandt lokalarkivernes enorme tilbud af arkivalier.

Og det er glæden ved at kunne dele ud af de rige gaver jeg egentlig er mest benovet over ved mine besøg på disse steder - hvoraf dette i Hurup kun er et enkelt eksempel.

Jeg vil heller ikke påstå, at alle lokalarkiver er lige så veludstyrede og lige så godt betjent som dette i Hurup, der er en 'filial' under Thisted Lokalarkiv, men det

er mere lokalarkiverne som sådan, jeg forsøger at rette fokus på: De har en hulens masse godt stof, dette stof indeholder en hulens masse gode historier, og de vil hulens gerne dele ud af det.

Går man ind på hjemmesiden i Thisted, oplever man en fantastisk udvidelse af den fornemmelser man har når man sidder i selve det fysiske arkiv. Her er man omgivet af mapper og bøger og chartekker og filmruller, men på nettet finder man alt det, der gemmer sig omme bag, og som umuligt kan rummes i det ikke voldsomt store rum.

På hjemmesiden er der henvisninger til museer, seværdigheder, fortidsminder, udstillinger, bogudgivelser fra vor tid og tingbøger fra tidligere tider. Der er temasider om fattigfolk og gravhøje, arbejderliv og John Lennon i Thy. Der er henvisninger til samtlige sogne i Thisted kommune, topografiske beskrivelser og 25.000 billeder (man regner med at komme op på 100.000 inden længe). Alt sammen sat op så det er til at finde rundt i.

Der er nok at gå i gang med. Man skal udvise en vis tålmodighed, og også en vis respekt for fortidens kringledede efterladenskaber og det arbejde der er lagt

i at gøre dem tilgængelige. Men som sagt - så har man også sit afsæt i orden.

Og hvis man ikke omgående får gevinst til netop det man er i gang med, så gør man som det kloge egern - man samler fra til en anden gang og sørger for at man kan huske hvor i græsset man har gemt sine nødder.

Kaj Nissen, dramatiker

Oplev de helt unikke faciliteter og en skole der bobler af kreativitet, liv og fællesskab!

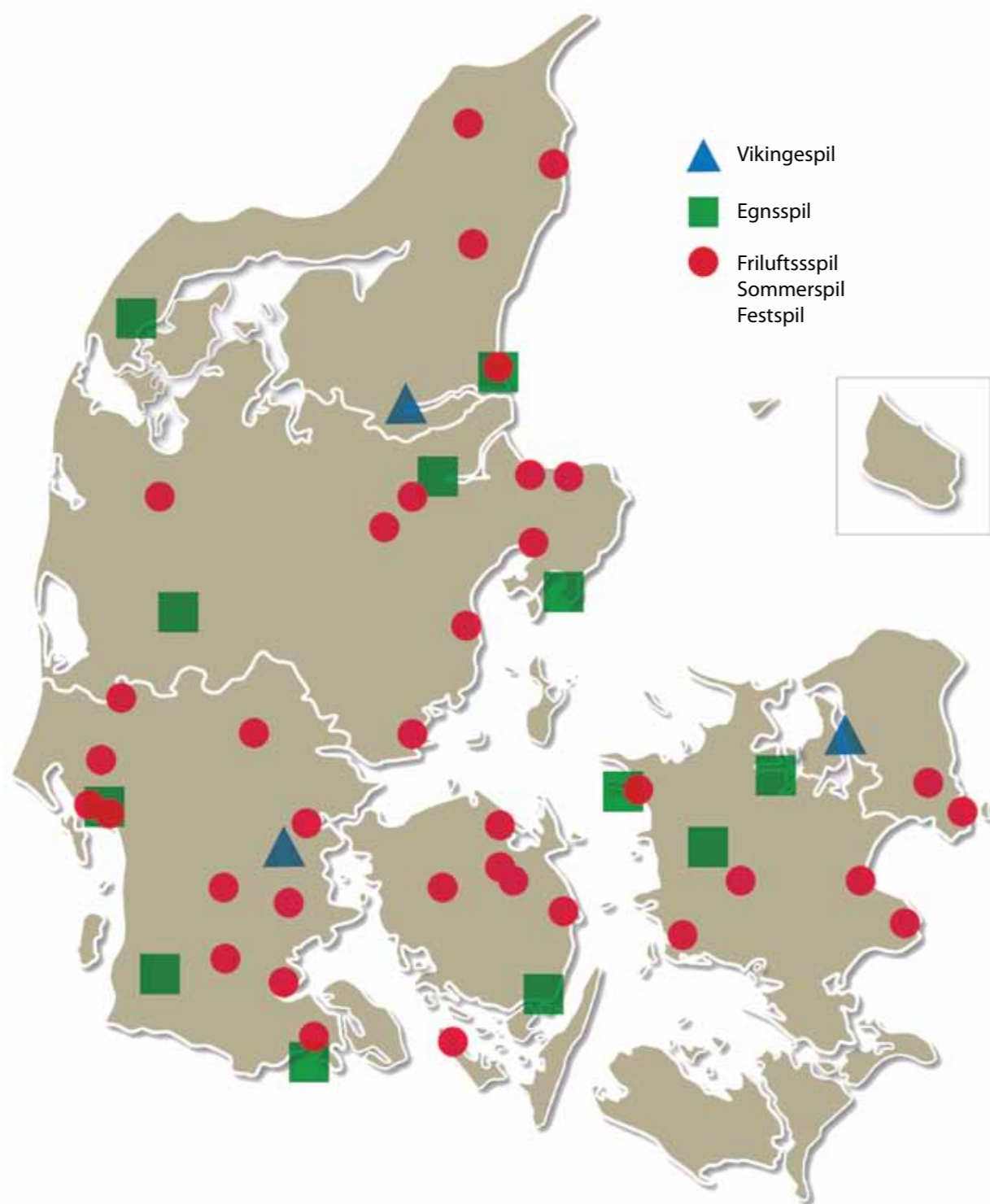
Besøg os på www.vostrup-efterskole.dk eller aftal tid for besøg på tlf. 9737 4188

Siden Vostrup Efterskole – Skole for Musik og Teater i 1990 åbnede dørene som landets første Teater og Musik Efterskole har et væld af unge fået uvurderlig viden og faglige kundskaber.

En projektorienteret og levende undervisning med særlig vægt på musik og teater har skabt selvstændige, talentfulde kulturudøvere, rustet til videre uddannelse og til tilværelsens og kulturlivets mange udfordringer.

VOSTRUP EFTERSKOLE · TARMVEJ 73 · 6800 TARM · TLF.: 9737 4188 · E-MAIL: KONTOR@VOSTRUP-EFTERSKOLE.DK

Teater under åben himmel i 2010

Teater under åben himmel 2010 – i tal

Research Anne Marie Pedersen

Af de 51 vikinge-, egn- og friluftsspil der er indtegnet på danmarkskortet, har de 27 indberettet deres nøgletal.

Tilsammen har de 27 spil haft 212 opførelser, der er blevet set af 132.555 publikummer.

Spillene har haft 1.190 medvirkende på scenen og 2.185 bag scenen.

129 professionelle teaterfolk har været involveret med en samlet løn på 2.749.537 kr.

Tilsammen har de 27 spil indtjent 7.079.046 kr i billetindtægter, og har i alt omsat for 10.709.871 kr inklusive sponsorer.

Lokalarkiver i Danmark

SLA
Sammenslutningen af Lokalarkiver
Andkærvej 19, 7100 Vejle
Tlf. 75 84 08 88, e-mail: sla@lokalarkiver.dk

Hjem For medlemmer Arkivvejviser Om arkiverne Presse Butik Links Søg

sitemap

For at bruge vejviseren skal du have installeret Microsoft Word

Arkivvejviser

Klik på regionen, hvor det arkiv, du er interesseret i, findes

Du kan evt. også bruge oversigten på linksiden.

Sådan kan du finde et lokal/historisk arkiv gennem Sammenslutningen af Lokalarkiver:

Gå ind på hjemmesiden www.danskearkiver.dk og vælg Arkivvejviser. Her finder du et regionskort. Klik på regionen, hvor det arkiv du er interesseret i, findes. Så åbnes der en liste med meget udførlige og detaljerede oplysninger om arkiver i regionen – med åbningstider, adresser, telefonnumre, kontaktpersoner, mail- og hjemmesideadresser.

Bico Professionel – din totale teaterleverandør af:

ETC Source Four lamper, stativer, ETC dæmpere, røg på dåse, ETC lysborde, DMX kabler, LDR Fresnell lamper, MEGA truss, LDR PAR lamper, Electron dæmpere, lyskilder, Gaffatape, flightcases, WYSIWYG lysdesign software, stik, kabler, lommeknive, spindelvæv på dåse, Look røgmaskiner, Qmaxz movinglight, lommelygter og meget meget mere.

Ring til os og tal med en kvalificeret rådgiver, som kan vejlede dig, så du får en løsning, der passer bedst til dit teaterbudget.

bico
professionel a/s

Mose Allé 16, 2610 Rødovre, Tlf.: 35 84 02 95, Fax: 35 84 06 95, www.bico.dk, e-mail: bico@bico.dk

Samarbejdet mellem teater og nyhedsmedier

Af Michael Japp, journalist og pressechef i Århus Kommune

Hvordan skaber man teater-historier til og i medierne? Kan man samarbejde med de lokale medier om at skabe helt nye former for lokal-fortællinger?

Samarbejde betyder at kunne arbejde sammen om noget.

Det ligger heldigvis i de flestes natur, at de gerne vil samarbejde med andre. Formålet er dog kun sjældent filantropisk. De fleste af os er egoistiske nok til, at vi selv vil have et udbytte af den investering vi lægger. Det gælder også for pressen.

Pressen er altid på jagt efter gode historier. Det er de gode historier, der sælger aviser og får seere og lyttere til at tænde for radio og tv.

Journalister arbejder grundlæggende med fem kriterier, der i større eller mindre omfang skal være opfyldt, for at noget kan kategoriseres som en "god historie."

De fem kriterier er:

Væsentlighed
Væsentlige nyheder skal forstås som nyheder der giver viden, indsigt og forståelse i store og små samfunds-spørgsmål.

Identifikation
Læseren skal kunne identificere sig med historien - det vil sige genkende noget fra sit eget liv.

Sensation
Alt hvad der ligger ud over det sædvanlige kommer ind under definitionen. Journalister jagter altid det atypiske og SENSATION er derfor det mest anvendte nyhedskriterium.

Aktualitet
Det kan være noget som lige er sket, eller som interesserer læseren lige nu.

Konflikt
Konflikter vægtes højt i medierne. Det er de arketyperiske historier med helten på den ene side og skurken på den anden.

Det er væsentligt, at have disse kriterier i baghovedet når man forsøger at afsætte sin historie til journalisten. Virkeligheden på de fleste redaktioner er, at tilbuddet af bløde kulturhistorier ofte er langt større, end der er både medarbejdere og spaltecentimeter til. Så jo mere grydeklar en historie kan serveres, desto større er sandsynligheden for at den klarer sig igennem og når frem til læserne.

Oftentimes kan det dog også hjælpe at have et godt og velplejet netværk blandt de lokale journalister og redaktører.

De jævnlige kontakter mellem dig og journalisterne er livsnerven i virksomhedens pressekontakt. Det er her, du lærer journalisterne at kende. Vær hele tiden åben for at vedligeholde dit netværk. Lav en liste med de relevante journalister og deres særlige emneområde. Med listen som udgangspunkt kan du begynde at kontakte journalister, når du mener at have relevante historier.

I takt med at kendskabet til de enkelte journalister stiger, bliver det stadig lettere at målrette historier. Benyt gerne small-talken til at fortælle, hvad I ellers går og laver og spørg til hvilken type historier de godt kunne tænke sig. Mange journalister vil gerne være med til at så ideer til fremtidige historier og samarbejder.

De etablerede medier er ved at sprede sig ud over flere platforme. Det kan være hjemmesider, lydclip eller web-tv. Her er efterspørgslen på historier, der kan aktivere og engagere brugerne nærmest umættelig. Det kan derfor være en god ide at event-gøre nogle af de ting, der ellers kan virke trivielle. Hvorfor ikke lave casting via mediernes hjemmeside, hvor brugerne kan komme med input til hvilke kandidater der eventuelt vil kunne bruges i forskellige roller. Det vil både skabe identifikation og konflikt.

Konklusionen er ganske klar. Selvfølgelig kan man arbejde sammen med pressen, men det er noget lettere når det foregår på pressens præmisser. Men de er nu heller ikke så skræmmende når først man har fået en fornemmelse for hvad der virker, og hvad der ikke gør. I mange tilfælde er det faktisk muligt at lave en medieplan sammen med sæson-programmet.

Gelungene Entführung in die Vergangenheit

Bredebo - mon. Auf eine gelungene Reise in die Vergangenheit im westlichen Nordschleswig entführen die Darsteller des Freilichtspiels »Kniplinggedrömm« in Bredebro die Zuschauer. Ein Wechselspiel zwischen Träumen und Wirklichkeit, zwischen arm und reich, den Klöpperinnen und den in der Fabrik arbeitenden Weberinnen vermag es, die Zuschauer in den Bann zu ziehen. Auch zarte Liebespaare werden geflochten, während im Jahre 1847 alle dem Besuch des dänischen Königs im Dorf entgegenfiebert. Das Stück aus der Feder des Autors Jacob Clausen wird im Rahmen des Projekts »Wie wir es hatten« in der Kommune Tøndern auf Seite 19

Samarbejde og synergi mellem lokalspil og lokale medier

Af Villy Dall, Journalist, Formand for AKKS, tidligere landsformand for DATS, aktiv teateramatør siden 1986

Det er klart, at jeg ikke kan bruges som eksempel for andre. På én gang lokal journalist og samtidig teateramatør i samme lokalområde gennem et kvart århundrede. Alligevel mener jeg, at kan jeg bidrage med et par punkter til overvejelse, når det gælder samarbejde og synergi mellem lokalspil og lokale medier.

Det er nemlig min erfaring, at den lokale historie er godt stof for de lokale medier.

Aldrig før i historien har der været så mange slægtsforskere og lokalhistorikere, som der er nu. Det er en udvikling, som er foregået samtidig med udviklingen af den moderne egnsspilsbevægelse gennem de seneste 30-40 år.

Derfor burde det være reglen, at du bliver godt modtaget, hvis du som repræsentant for et kommende egnsspil, henvender dig på din lokale redaktion for at foreslå et samarbejde omkring netop den lokale historie, egnsspillet skal handle om.

Selv har jeg været involveret i flere samarbejdsprojekter, som dels har givet nyttig viden til den dramatiker, der skulle arbejde med stoffet, dels har kastet flere interessante lokalhistoriske artikler af sig til det lokale dagblad eller den helt lokale ugeavis. Den sidste er som regel et fast holdepunkt fra uge til uge i langt de fleste husstande – og derfor vigtig at medtænke i sin pr-strategi.

Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at egnsspillet pr-folk bør tænke i gode historier. Det kan

være hende, der spiller sin egen mormor i stykket. Det kan være den handicappede, der alligevel kan være med, selv om der er tale om et udendørs spil over et stort areal. Det kan være det, at de medvirkende i alder varierer fra under et år til næsten 90. Det kan være ham, der måtte hen for at skaffe sig en våbentilladelse og et våbenskab, for ellers kunne der blive store problemer med sortkrudtgeværene. Det kan være tre generationer, der er med i samme spil – eller en hel familie af far, mor og børn. Og sådan kunne jeg blive ved.

Men det var jo slet ikke det, der var emnet for denne artikel. Det var jo lokalhistorien.

Da Fyrspillene i Sydthy skulle forberede opførelse af "Spillet om Hørdum", der var planlagt til sommeren 2004, gik jeg som lokaljournalist ind i arbejdet. Det havde jeg også visse familiemæssige forudsætninger for, men alligevel. Dels lavede jeg nogle interview, der var interessante for læserne, og som samtidig gav nyttig viden om Hørdums opvækst fra et vejkruds ved den nye jernbanestation på heden til et driftig handels-, håndværker- og butiksbym i mellemkrigstiden til byens tiltagende forfald efter Anden Verdenskrig frem til 1996, hvor den blev kåret til "Danmarks kedeligste". Hvilket ikke mindst de lokale teateramatører så senere har fået ændret på. Dels førte artiklerne til, at andre meldte sig på banen og var med til at fremskaffe relevant historisk materiale, dramatiker Kaj Nissen og instruktør Jakob Oschlag kunne bruge i deres dramatisering.

På samme måde lykkedes det at skaffe meget relevant baggrundsmateriale, da den i Danmark uddannede norske dramatiker og sceneinstruktør Frede Gulbrandsen var i gang med sin research forud for produktionen "Lennon i Thy", som havde premiere på Teater Får302 i København i november 2007, og som så faktisk senere – via undertegnedes mellemkomst – af Thisted Teaterkreds blev inviteret til at spille tre gange på det gamle Verdensuniversitet i Skyum. I Thisted Dagblad efterlyste jeg øjenvidner fra dengang, da Yoko Ono og John Lennon tilbragte jule- og nytårsferien 1969-70 i Thy og Vester Hanherred. Og fik rigtig mange tilbagemeldinger. Nogle kendte vi på redaktionen i forvejen, andre var helt nye og dermed relevante for både os og for teaterteamet. Det var nu udvidet med skuespilleren Vibeke Hastrup i stykkets eneste rolle som Anne Bak, der "blev kørt ned af John Lennon" – altså i overført betydning, aldrig slap det møde, hun havde med ham i køkkenet på Æ Verdensuniversitet og fortsatte fredskampen.

Organisation og kommunikation

Af Anders Hind, næstformand i DATS

Hvorfor sætte tid af til en workshop om organisation og kommunikation på en konference som "Teater under åben himmel"?

Vi gjorde det ud fra betragtningen om, at forudsætningen for en god produktion, er en velfungerende organisation, - uden går det ikke!

Workshoppen "Organisation og kommunikation" havde tre temaer, som alle må anses som nødvendige for gennemførelsen af en så kompliceret proces, som planlægning og gennemførelse af en forestilling forudsætter, nemlig:

Organisation
Anvendelsen af IT som værktøj og
Samarbejde mellem lokalspillet og medierne.

Vi ved, at flertallet af de mennesker der engagerer sig i at spille teater, uanset om det foregår under åben himmel eller ej, engagerer sig fordi de har lyst til at stå på scenen, udvikle spændende scenarier, sy flotte kostumer osv.

For at få mulighed for det, organiserer man sig i en forening med en bestyrelse med dertil hørende formand/kvinde, kasserer, og diverse udvalgsformænd/kvinder. – Og så forventer de til scenen direkte knyttede aktører egentlig, at de kan få 'ro' til at spille teater, sy kostumer, skabe scenerum osv. Og det skal de have! Ro, altså.

Men nogen skal sikre:

Administration: Økonomi, tilladelser, forsikringer, og Told og Skat skal have deres, royalties osv. osv.

Arbejdsplanlægning og tilrettelæggelse. Det er som bekendt upraktisk, at bygge kulisser før man kender scenens mål og ikke altid klogt at male før kulisserne er på plads, og under alle omstændigheder er det en god idé at vente med at sy kostumerne til man kender skuespillernes mål osv. osv.

Kontakt til den ydre verden, PR. Hvis ikke omverdenen véd, at netop nu, spilles 'verdens bedste' opførelse af My fair Lady, - lokalområdets historiske baggrund, eller Ronja Røverdatter, ja, så kommer der ingen tilskuere. Det betyder: Ingen penge i kassen (der jo som regel i forvejen er slunken eller måske oven i købet har røde tal, fra sidste års forestilling) – og dermed, i sidste ende ingen nye muligheder for at stå på scenen, skabe kulisser, kostumer osv.

Kort sagt er organisering af hele den komplicerede proces en absolut nødvendighed. Det kræver viden, det kræver tid og gode kommunikationsevner, samt lyst og evner til at bruge de IT-værktøjer, som kan hjælpe bestyrelsen gennem processen.

At 'være i' bestyrelsen betyder også ofte, at man skal være forberedt på, at være 'dem man skyder på', når tingene ikke går som planlagt (og det gør det som bekendt meget sjældent) – derfor det ekstra krav om tålmodighed! Og det er vigtigt at succesen 'havner' hos de aktive på - og bag scenen.

Bestyrelsen skal 'bare' sikre at rammerne og forudsætningerne for succesen skabes.

Som sagt uden en 'bestyrelse' går det ikke. Og i ovennævnte er kun ridset de mest banale eksempler op, på de udfordringer og problemer en bestyrelse kommer til at stå i.

Det er derfor både udfordrende og krævende at sidde i en amatørscenes bestyrelse, men når succesen er 'hjemme', er oplevelsen af fryd ikke mindre hos bestyrelsen end hos hovedrolleindehaveren! Derfor er det utroligt dejligt, at arbejde med den organisatoriske opgave.

Skulle der være en bestyrelse, der er 'løbet sur' i sit arbejde, vil man, også, i den sammenhæng, kunne trække på DATS. Vi stiller gerne op med rådgivning og konsulentbistand, hvis en bestyrelse skulle få behov for det.

Hjemmesiden - et vigtigt værktøj for egnsspils-instruktøren

Foto: Niles Krogh

Instruktøren og skuespilleren Pia Mourier fortæller om sin brug af hjemmesiden som et smidigt, hurtigt og bredt tilgængeligt kommunikations-middel undervejs i opsætningen af et egnsspil.

Jeg havde den fornøjelse at instruere "Stærke viljer" for Teutonernes rejse i 2009.

Som instruktør er det en stor hjælp, at der findes en hjemmeside knyttet til projektet, da det er den bedste måde at nå ud til alle på én gang. Det gælder helt fra den spæde start, hvor alt kun er en "skitse".

En hjælp for alle dem der måske er interesseret i, at deltage både på og bag scenen.

De kan gå ind og se hvor langt man er med projektet og hvilke datoer/tider, der er afsat til f.eks. prøve og spilleperiode.

Det første jeg brugte hjemmesiden til, var at fortælle hvem jeg er og mine tanker med stykket.

Allerede fra "dag 1" kunne alle få kontakt med mig, da mit telefonnummer og mail adresse, blev skrevet på hjemmesiden. Derudover var der også en tilmeldingsblanket man kunne udfylde.

Jeg brugte hjemmesiden til:

Nyhedsbreve: En gang om ugen skrev jeg en slags logbog, så alle der ikke havde været der den pågældende uge kunne følge med i, hvad der skete.

Holdet bag: Her stod der hvem der var ansvarlig for hvad og alle kontaktoplysninger

F.eks. bestyrelsen – scenograf – scenemester – sangcoach – koreograf – instruktør

Rolleliste: Alle kunne se hvem der spillede hvad. Men her stod kun mailadresser, som kontaktoplysning af hensyn til, at det var en offentlig tilgængelig side.

Sceneoversigt: Her kunne skuespillerne orientere sig om, hvilke scener de var med i.

Prøveplaner: Her kunne skuespillerne gå ind og se, hvornår de skulle møde de kommende øve gange, eller om de havde fri.

Produktionsmøde: Her stod dato for næste produktionsmøde.

Deltagerne kunne aldrig sige, at de ikke vidste hvad der skulle ske eller hvornår.

Deltagerne kunne altid finde oplysninger om mig og andre.

Men der er et lille problem, som man skal huske at tage højde for: Man må være opmærksom på de få som ikke er på nettet. De risikerer ikke at blive orienteret optimalt, hvis man kun bruger hjemmeside i sin kommunikation. Men så er der jo heldigvis den gode gamle opslags tavle, som også blev brugt flittigt – og telefonen.

Jeg havde og har som udgangspunkt den holdning, hellere at orientere for meget end for lidt og ikke at tage noget for givet. Og der var ingen der ikke kunne sige, de ikke var blevet orienteret. Sidst men ikke mindst har alle medvirkende jo selv initiativpligt til at holde sig orienteret på den ene eller anden måde.

Foto: Peter Rafn Dahm

NORDIC STAGING

LIGHT ALUMINIUM SYSTEMS

ADMINISTRATION & WAREHOUSE

Nordic Staging ApS • Helge Nielsens Allé 5 • 8723 Løsning • Denmark

Phone: +45 70 27 01 32 • Fax: +45 70 27 01 33

Email: dbs@nordic.dk • Web: www.nordicstaging.dk

nordic

The Nordic Staging System and the Nordic Crowd Barrier System has been developed in co-operation with and has been approved by the German TÜV Thüringen e.V Jena in accordance with the German DIN standards 41113.1 and 41113.2 for aluminium constructions.

The Stage Floor plywood has the standard size of 240 x 120cm, but as multi-purpose floor it is possible to order the sizes needed to suit any demand, round or with special corners, as well as we offer specially built loading ramps, adjustable stairs, FOH towers, exhibition stands with upper deck and platform constructions.

Se dig omkring

Selv om Danmark arealmæssigt er et lille land, byder det på stor variation i land- og by-skaber.

På ture gennem landet, eller blot gennem landsdele eller egne, møder man ofte meget afvekslende lokaliteter og udsigter. Meget forskellige steder der gemmer på eller emmer af meget forskellige historier. Det være sig naturhistorier om geologi, plante og dyreliv. Eller kulturhistorier om mennesker og samfundsforhold. Eller historier hvor natur og kultur spiller sammen.

Har man øjnene med sig, mens man går en tur, står man gang på gang på en mulig "teaterscene under åben himmel".

Scenen kan pludselig åbenbare sig på en bakkekam med udsigt over et slotslandskab - der billedligt fortæller historien om udviklingen fra feudalisme til moderne samfund.

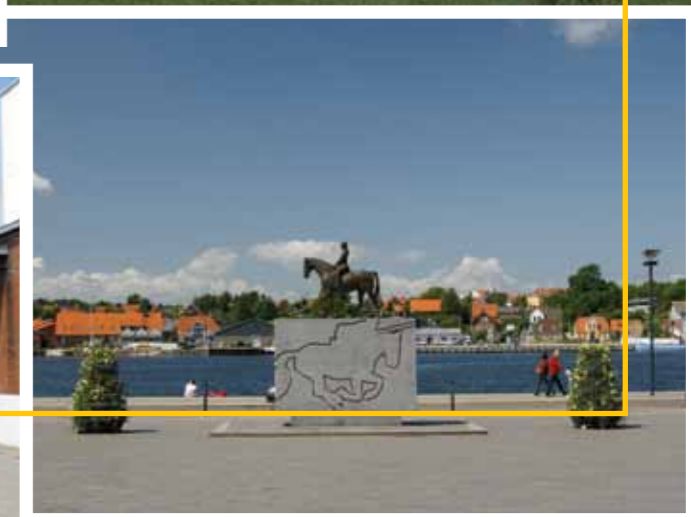
Den kan gemme sig i en lille vig bag et levende hegn - som mindesmærke over et (fiskeri) erhverv, der ikke findes mere.

Den kan fylde hele horisonten langs en havnefront - som et monument over vækst og trafikhistorie.

Eller den kan opstå på en nøgtern by-plads foran et tomt rådhus - der fortæller en helt aktuel historie om den sidste struktur- og kommunalreform.

Prøv det selv næste gang du går en tur: "Tag teaterøjnene med/på" og se dine omgivelser igennem dem. Måske får du øje på helt nye eller gamle historier.

Tekst og foto: Peter Rafn Dahm

Scenografi under åben himmel

Brorson-spil ved Randerup. Foto: Henning Markert, Højt til Himlen

Af John Andreasen, fagleder, lektor, mag. art., dramaturgi AAU

Det er vigtigt at vælge det rigtige sted til et udendørs spil – hvis man kan. Det kan være det sted, hvor vigtige ting enten fandt sted eller kunne have fundet sted. Eller det sted, der egner sig bedst til at fortælle netop

denne historie. Et sted hvor folk meget gerne kommer i forvejen, eller hvor de får lyst til at komme i anledning af spillet. Findes stedet, eller skal det skabes - og kan det skabes? Hvordan er det indrettet fysisk, og hvad skal der gøres ved det, så det kommer til at virke stærkest på den aktuelle tilskuer? Har stedet i forvejen en særlig symbolsk betydning, som man kan læne sig op ad og forstærke, eller skal man arbejde imod folks opfattelse af stedet? Hvad tænker eller føler folk om stedet? Er de på forhånd skeptiske eller måske direkte afvisende over for stedet? Siger det dem ikke noget, eller føler de så stor tilknytning eller tiltrækning, at man let kan få dem til at spille med på den fiktion, man forsøger at skabe? Har det en særlig symbolsk betydning for nogen? Kan man ramme både en aktuel tidsånd og en stærk fornemmelse af forbindelse til en fortid eller fremtid med sin forestilling? Sådanne overvejelser er en nødvendig del af instruktørens og scenografens arbejde. Konferencen "Teater under åben himmel" gav en del eksempler på, hvordan man kan bruge, forstærke eller modvirke "stedets ånd".

Orgelpiber i marken

I Sønderjylland har man i en længere årrække opført flere lokalspil under fællestitlen, "Højt til himlen". Kristian Hald har instrueret nogle af disse spil, og han har arbejdet ud fra princippet: Tilfør så lidt som muligt til stedet! Forestillingen om salmedigteren Brorson blev iscenesat på en mark på hans hjemegn ved Randerup med udsyn helt til horisonten. Derude stod bl.a. en række topmoderne vindmøller på tværs af publikums blik. Men dem "eliminerede" han ved at få rejst 4-5 kæmpestore orgelpiber vinkelret ud mod horisonten. Dels tog de meget af opmærksomheden fra vindmøllerne og dels blev de et symbol på Brorsons religiøse stræben i 1700-tallet.

Ved repremieren på teglværksspillet "Til arbejdet – liv eller død" i 2002 fremhævede Kr. Hald derimod netop omgivelserne på Cathrinesminde Teglværk ved Broager, hvor nogle af spillets figurer lavede mursten på traditionel vis ved at bruge autentiske maskiner og værktøj. Dét gav et mere troværdigt indtryk af teglværksfamiliernes dagligliv i fortiden. En række indendørsscener udendørs brød med det gedigne, forfaldne industripanorama, men disse midlertidige småscenografier forstyrrede egentlig ikke fiktionen om teglværksarbejde i hverdag og fest.

"Skal det være, så skal det være!"

Sådan sagde Bjarne R. Jensen fra Syvkanten, der står for de overdådige sommerspil på den store friluftscene i Varde. Her bygger over 30 personer hvert år i månedsvis en kæmpestor, simultan scenografi til "Oliver Twist", "Guys and Dolls", "Les Miserables", "Skønheden og Udyret" og mange andre musicals med øjen- og ørefryd. Publikum skal betages, de skal have den bedste scenografiske oplevelse, de kan få af et udstyrsstykke: huse, bjerge og broer, der kan åbnes, drejes, flyttes og forvandles alt efter, hvad der nu er

behov for. Og selv om scenen er ret stor, må et scenskift højst tage 10-20 sekunder, så fortællingen ikke går i stå og fiktionen brydes unødigt.

Rå planker og vikingebannere

Et lidt andet princip blev brugt, da man byggede scenen og scenografierne til Gunnar Iversens kongetrigilogi ved søen i Jelling. Peter Rafn Dahm skabte en smuk, ottekanteret platform af træ i vandkanten. I "Knud den Store" kunne nogle af de trekantede elementer løftes eller sænkes, så de symboliserede flere steder. Undervejs blev scenskift forstærket af en række symbolske bannere, som hurtigt kunne ændre stedet fra marked til kongeværelse til slagmark osv., så flowet i handlingen blev bibeholdt. Stemninger kunne så yderligere forstærkes vha gaslysfakler, der blev skruet op og ned uden at publikum kunne ane, at det blev styret vha et sindrigt, teknisk system under scenegulvet. Vikingefiktionen forblev intakt.

Knud den Store i Jelling. Foto: Peter Rafn Dahm

The Producers i Varde. Foto: Lene Memborg

Byens fremtid – på kanten

I august 2010 opførte Elverfolket deres fabulerende spil, "På kanten", på havnen i Holbæk. Stilladser og udrangerede busser var med til at skabe smukke og mareridtsagtige fortællinger om livet lokalt – godt støttet af vejr og vind som scenografiske medspillere. En yndefuld, komisk og grotesk nycirkus-akrobatisk koreograferet kor- og lys-performance; kort sagt en højaktuel cross-over. På kanten af byen, om eksisterer på kanten af samfundet, om nye muligheder, hvor

omgivelserne blev iscenesat til det yderste. Stedet inspirerede til en masse tolkninger af nutiden og fremtiden, til at skabe nogle særlige universer i samspil med det konkrete bylandskab, hvor den scenografiske fantasi var oppe i høje omdrejninger. På den måde kan man jo udfordre sig selv og omgivelserne mange andre steder i landet og skabe unikke begivenheder under åben himmel.

Trash-dans på skrottede busser i Holbæk Havn. Foto: Peter Rafn Dahm

Drømmen om ny dansk musikdramatik under åben himmel

Af Marie Markvard Andersen, dramatiker.

Hvad kender tegner god egnsspils-dramatik? Det er et spørgsmål med lige så mange forskellige svar, som der er forskellige mennesker. Ikke desto mindre var jeg til konferencen "Teater under åben himmel" i Vildbjerg blevet bedt om, at komme med et bud på et svar. Det eneste jeg kunne gøre, følte jeg, var at komme med mit eget bud. Et bud, der ikke nødvendigvis var det eneste eller det bedste, men som jeg selv fandt spændende og inspirerende.

Som dramatiker har jeg ikke skrevet meget egnsspils-dramatik, altså stykker med udgangspunkt i en specifik historisk eller geografisk kontekst. Omvendt gjorde konferencen det netop tydeligt, at egnsteater kan være utroligt mange forskellige ting. Alt fra realistisk inspirerede historiske spil til eksperimenterende site-specifik performance-projekter kan kaldes egnsspil. Tager man genrebredden med i sine overvejelser, kan det umiddelbart virke svært at finde en fællesnævner for egnsspillene, men de ting der lader til at gå igen overalt, er glæden ved at spille teater, lysten til at fortælle en historie og ønsket om at skabe en flot og inspirerende forestilling. Sammen!

Så hvad sker der, hvis man skal tænke i nye baner? For mit vedkommende handler det i høj grad om at turde prøve nye ting og spille fantasien løs. Som dramatiker har jeg arbejdet meget med kombinationen af musik og teater, og jeg mener at denne kombination har utrolig mange spændende muligheder i sig. Når jeg siger det, vil nogen straks tænke på traditionelle musicals, med orkester og sangere, hvor sange indgår som smukke supplementer til handlingen. Men musik, rytme og lyd kan bruges på mange forskellige måder, og det behøver ikke altid at være så svært som vi tror. Musik bringer en dimension ind i teatret, som appellerer stærkt til en vores sanser, og ofte kan påvirke vores følelser meget stærkt. Men musik i teatret er ikke kun et stort orkester og trænedede musical-sangere. Musik kan være lyden af blæst i træerne, værktøj, der bruges i en taktfast rytme, råb, mumlen, gråd, latter, der bruges rytmisk, en enkelt tone, et brag af væltende sten. Musik kan indgå som en del af dialogen og handlingen, det behøver ikke altid at være sange, som man stopper handlingen for at synge. Musik kan være brugen af pladespillere på scenen, et trut i en trumpet, kirkeklokker, fuglefløjt og råbekor. Slipper man fantasien løs, kan man bliver

overrasket over hvor store effekter man kan få, ved at tænke musikken ind i forestillingen på en ny og utraditionel måde.

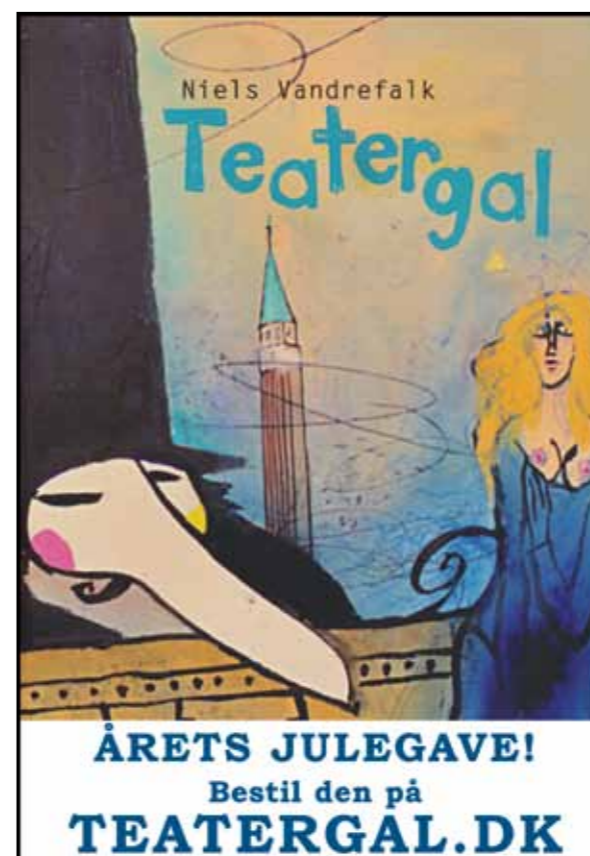
Men det er ikke kun i musikken, jeg mener man kan have glæde af at gå nye veje. Mange egnsspil er bygget op omkring en historisk begivenhed eller egnstradition, og fremstiller historien i en traditionel, narrativ opbygning med realistisk spillestil. Dette er der intet i vejen med, men man skal vide at der også er andre måder at vise en historie på, som kan være med til at skabe nysgerrighed, overraskelse og indlevelse hos publikum.

Jeg har altid ment, at et af teatrets allerstærkeste kort er dets symbolske kraft. Et blåt stykke stof kan blive til det smukkeste hav, en stolpe kan blive en mur eller en mast på et skib, og en firkantet ramme kan vise alt, hvad skuespillerne fortæller os er inde i den. Vi kan nemt forfalde til at tro, at teatret skal ligne virkeligheden så præcist så muligt, for at publikum kan tro på illusionen, men ofte vil publikum gerne narres, forføres og opleve magien i, at almindelige ting kan forvandle sig til de mest fantastiske genstande. Illusionen ligger ikke altid i tingene selv, men i måden skuespillerne bruger tingene på.

Man kan også gå nye veje i selve udformningen af historien. Selvom man gerne vil beskrive en historisk begivenhed, kan man godt vælge at bruge alternative narrative strukturer. Hvorfor ikke tage fat i forskellen på, hvordan folk husker forskellige historiske begiven-

heder forskelligt og vise begge historier? Hvorfor ikke bruge flashbacks, eller vise scener, der handler om personernes fremtidsdrømme? Hvis ønsket er, at lave en fortælling, der har en lokalt forankrende funktion, hvorfor ikke hente historier fra lokale beboere, eller dekorere scenen med fotos eller ting fra deres egne hjem og fortid? Eller hvis historien handler om en legetøjsbutik fra 50'erne, hvorfor så ikke lade legetøjet få rollerne? Mulighederne er mange, hvis man har mod på at tænke ud af boksen.

Betyder det så, at realisme-baserede forestillinger ikke har noget at byde på? Det har de i den grad. Men mit bud på fremtidens egnsspil er et ønske om at spille fantasien løs, tænke mulighederne ind i historierne og turde stille spørgsmål ved vaner og normer. Der findes så mange spændende historier derude, lige så mange som der er mennesker. Og lige så mange måder at fortælle dem på.

William Shakespeares

Stormen

Ny gigantopsætning af teatertroldmanden
Giacomo Ravicchio

**Kulturhus Harmonien
Haderslev
1. & 2. februar 2011**

Meridiano Teatret, Shanghai
Acrobat Troup, Shanghai Dramatic
Arts Centre, Batidas Teater-
orkester og Teatret Møllen.

Danske medvirkende: Tommy
Kenter, Lars Knutzon, Glen Zigver
Xavier og Ole Sørensen.

Over 24 medvirkende i
Shakespeares fantastiske
teatereventyr, der havde
premiere på verdensudstillingen
EXPO i Shanghai.

Billetter på teatretmoellen.dk
eller tlf. 74 52 66 79

Se mere på
www.teatretmoellen.dk

TEATRET MØLLEN

Hvor fanden er vi?

Unge teaterfolk leder efter fremtidens egnsspil i Vildbjerg Søpark – i en workshop, der tegnede det søgende og legende spor i egnsspils-konferencen "Teater under åben himmel".

Mens "de voksne" lyttede til oplæg, udvekslede erfaringer og diskuterede vilkår og perspektiver for "Teater under åben himmel", skabte en gruppe unge – sammen med teatergruppen Gelderak – et bud på "stedsspecifikt" teater i Vildbjerg Søpark. Opgaven var at forholde sig til den konkrete lokalitet – geografisk, historisk, sociologisk, psykologisk... og bruge det som ramme og råstof for et bud på fremtidens egnsspil. Altså "egnen" som dramatisk tema og udfordring – oplevet med unge øjne.

Som titlen "Hvor fanden er vi?" antyder, var vinklen kærlig ironisk – og humoristisk: Vi er faret vild laaangt ude i en fjern provins sammen med nogle unge og ret nutidige, men også mere eller mindre mytologiske skikkelser, der sågar har mistet GPS forbindelsen. Men "frelseren" dukker op – i skikkelse af en lokal vognmand (med containerservice) – iklædt Jesus-naturgud-mediestjerne – kostume. Han føres i begejstret syngende procession ned til sin egen affaldscontainer. Og kastes på hovedet op i den! Brugt og smidt væk? Ofret? Eller vendt tilbage til sit guddommelige ophav i genbrugs-kredslobet? Hvem ved...

Tekst og foto: Peter Rafn Dahm

Musicals under åben himmel

Taler man teater under åben himmel, kommer man ikke udenom friluftsmusicals. Det er en meget populær genre – og et sikkert trækplaster – over hele Danmark. Både på foran og bagved scenen. Musicals har ofte masser af medvirkende og ligeså mange bag scenen. Og de største af dem har 5-cifrede besøgstal. Nedenfor tager vi på et lille musik-dramatisk sommerstrejftog gennem landet.

Fra Amatør Teatret Sløjfens "Atlantis" i Holstebro. Over Drabanernes "Take a chance" i Ølgod. Til Varde Sommerspils "The Producers".

Videre østpå til Fyn og Frøbjerg Festspils "Skønheden og udyret" på Frøbjerg Bavnehøj. Og Nyborg Volds "Oliver".

For at slutte på Sjælland med Kalundborg Amatørteaterforenings udgave af "Peter Pan".

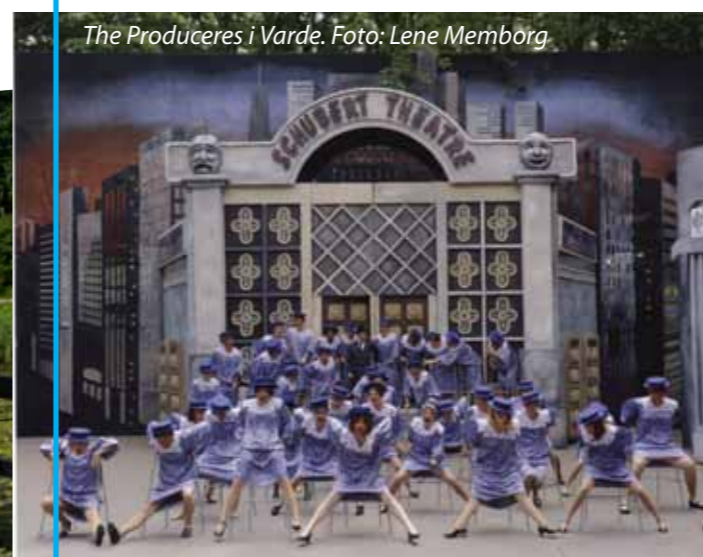
Atlantis i Holstebro. Foto: Preben Gloggengjesser

Take a chance i Ølgod. Foto: Peter Rafn Dahm

The Producers i Varde. Foto: Lene Memborg

Skønheden og udyret i Frøbjerg. Pressefoto fra Festspilets hjemmeside

Oliver på Nyborg Vold. Foto: Carlo Pedersen

Peter Pan i Kalundborg. Foto: Per Jensen

Kirsten Aastrup interviewet af Peter Rafn Dahm.

Hvad fik dig til at stille op som områdekonsulent (OK)?
Grunden til, at jeg valgte at stille op som OK, er at jeg i forvejen er i kontakt med mange grupper i området. Det er jeg, fordi jeg har lavet teater i 20 år her i det vestjyske, og på den måde er en kendt teaterperson. Jeg vil simpelthen gerne dele den viden, og de erfaringer jeg har med andre, og så synes jeg, det er spændende at vide, hvad andre går og laver af teater.

Hvor vidt spænder du – fagligt – indenfor amatørteatret?
Jeg har lavet meget teater gennem årene bla. Revy: som instruktør, tekstforfatter, aktør, Friluftsteater: som aktør, instruktør, projektleder, aktør, Egnsteater: som projektleder, ideskaber, medforfatter, instruktør, Musical: Instruktør, medvirkende og projektleder. Ligeledes har jeg været instruktør på Børneteater hold, og Teaterforestillinger med Unge både alm. stykker og revy.

Jeg synes, at min erfaring inden for teater er stor og bred. Dermed mener jeg min erfaring med både at starte en forening, udvælgelse af stykker, opstille et budget, ansøge om økonomisk støtte, caste skuespillere og i det hele taget at planlægge et helt forløb, med de faldgruber der er i afholdelsen af et teaterprojekt.

Har folk været hurtige til at få øje på dig – og gøre brug af dig som OK?

Det vil jeg ikke sige. Man har altid brugt mig heromkring, og det gør man også nu. Men jeg har ikke haft henvendelser fra andre teatergrupper end de, der brugte mig, før jeg blev konsulent. Folk bruger mig heller ikke mere nu end tidligere.

Fortæl lidt om din virksomhed – dine aktiviteter – som OK

Jeg har givet råd og vejledning i forbindelse med opstart af børneteater, budgetlægning, sminkning, og jeg har vejledt med udvælgelse af stykker. Så har jeg været ude og se forestillinger, som man har ønsket at jeg skulle kommentere bag efter.

Områdekonsulenter – det nyeste DATS initiativ på konsulentfronten

Flere og flere DATS kredse overgår til at være DATS områder. I de gamle DATS kredse havde kredsbestyrelserne ofte arrangeret en ordning med frivillige kredskonsulenter.

Scener, grupper og enkeltmedlemmer i DATS områderne har jo stadig behov for lokal konsulenthjælp, så for at komme dette behov i møde er LandsDATS i fuld gang med at opbygge en områdekonsulentordning. I øjeblikket er der fungerende områdekonsulenter i 3 ud af DATS' 7 områder.

Områdekonsulenter er ofte dygtige amatører, der har arbejdet meget med amatørteater, suppleret med forskellige faglige kurser og ad denne vej opnået en god viden på området – en viden, som de gerne deler ud af.

Videre fungerer DATS' områdekonsulenter på forskellig vis, som en lokal kontakt for landsDATS – f.eks. gennem at se forestillinger, der spilles af scener og grupper – og de medvirker således også til, at landsDATS løbende får styrket sin viden om området.

Fra Ringkøbing området præsenterer vi her to nye områdekonsulenter: Kirsten Aastrup, som fungerede som kredskonsulent i den gamle Ringkøbing amtskreds og Bent Nielsen, som er helt ny som konsulent. Begge er garvede amatør-teaterfolk, med mange aktive år og erfaringer i bagagen.

Har du en drøm om – eller en vision for – amatørteatret i dit område i fremtiden?

Jeg ville ønske, at der kunne blive et større samarbejde amatørteatergrupperne imellem. Ikke mindst i disse år hvor mange skuespillere flyver rundt fra scene til scene og laver teater. Det gør det svært at få nogle til at tage ejerskab, og til at arrangere forestillinger. Det er min oplevelse, at der er mange, der meget gerne vil spille teater, men der er ikke så mange, der "gider" tage det administrative/ praktiske arbejde, der ligger i at få en forestilling op at stå. Derfor synes jeg, det vil være dejligt, hvis der også kunne skabes et større samarbejde på det område, så vi ikke kun deler aktørerne, men måske også de praktiske ting og erfaringer. Det vil jeg gerne være med til at arbejde på. Jeg mener ikke, det drejer sig om at tage noget fra hinanden, men i stedet at lave så meget godt teater med så mange som muligt.

Og sidst, men måske allervigtigst: Hvordan får man fat i dig, når der er brug for din konsulenthjælp?

Man tager sin telefon og ringer 2567 8595 eller mailer til kirstenastrup@hotmail.com. Jeg har endnu ikke sagt nej til nogen.

Områdekonsulenter

Bent Nielsen

Områdekonsulent i DATS? Ja det lyder da som en god ide! En ny og spændende udfordring for en som mig, der har lavet amatørteater og undervist som teaterlærer i over 40 år. Og så passer det jo som "fod i hose" med, at jeg har taget beslutningen om at stoppe med at arbejde for at få tid til at lave noget mere teater! Så jeg udfyldte en ansøgning og fik jobbet som områdekonsulent i "det gamle Ringkøbing Amt". Helt ny i jobbet og med mod på og lyst til at videregive og videreudvikle de mange teatermæssige erfaringer jeg har gjort mig gennem årene, sidder jeg så her og skal lave en præsentation af mig selv, der helst skulle munde ud i, at de mange amatørteatre i mit område vil gøre brug af mig og min erfaring og viden.

Men jeg har skam været ude på mit første job! I foråret havde jeg ansvaret for kostumerne til "Atlantis", som "Sløjfen" i Holstebro lavede som årets friluftsforestilling, og efter en af forestillingerne stod der pludselig en dame og spurgte mig om jeg ikke kunne komme og vise hende og hendes "sy pige-team" noget om, hvordan jeg lavede kostumer, som dem hun lige havde set.

"Jeg har været ansat på "Brandtex" og har syet konfektionstøj, og jeg er vist for bundet af det, når jeg syr kostumer til "Teaterkompagniet"s forestillinger. Jeg synes det bliver lidt for pænt og måske gør jeg for meget ud af det sytekniske." Jeg svarede hurtigt: "Jo, jo, da!" og hun fik mit navn og telefonnummer og en kort præsentation af mig som områdekonsulent.

Sidst på sommeren blev jeg så kontaktet, og det resulterede i en hyggelig og kreativ formiddag i "Teaterkompagniet"s lokaler, hvor jeg gav nogle af "staldfiduserne" fra mig, og hvor sy pigerne lavede små prøver på de teknikker, jeg havde undervist dem i. Det var lidt pudsigt at stå der og undervise så dygtige og kompetente damer, men det blev en fantastisk oplevelse.

Men "en gang er jo ingen gang", og da jeg ikke er blevet kontaktet af andre, har jeg en plan om at lave opsøgende arbejde. Jeg vil i den kommende sæson holde lidt øje med, hvad der foregår på de enkelte amatørscener i området og dukke op til de forestillinger, der bliver annonceret. På den måde regner jeg med at få et indtryk af de forskellige amatørteatergrupper og deres arbejde. Samtidig får jeg også en mulighed for at præsentere mig selv, og scenerne vil måske gøre lidt brug af mig, når de har fået sat "et hoved på giraffen".

I øjeblikket er jeg kunstnerisk leder i Børne- og ungdomsteatret Balder i Fjaltring, hvor jeg har 3 grupper. Og så er jeg i gang med at starte en ny amatørteater-

forening i Lemvig, men det kommer der mere om, når vi har haft den stiftende generalforsamling. Og hvad kan jeg så være behjælpelig med? Ja jeg har jo haft fingrene i det meste, der har med teater at gøre og har i de godt 40 år prøvet mange forskellige funktioner i den skabende proces, så jeg siger JA til det meste og kun NEJ når det drejer sig om lys og lyd.

Og jeg har et stort ønske om at få amatør-teaterlivet til at blomstre og udvikle sig i "det gamle Ringkøbing Amt".

Jeg kan kontaktes på tlf. 9782 1292 eller mobil 2726 0375

Mange teater-venlige hilsner Bent Nielsen, områdekonsulent i DATS

Anmeldelse

Omtale af: Skuespilleren og Gnisten af Declan Donnellan

Af Kasper Dalsgaard, næstformand i DATS.

Titlen siger meget om indholdet af Declan Donnellan's bog *Skuespilleren og Gnisten*. Dog ikke ligeså fyldestgørende og indholdsrig som bogen i sin helhed. Pointen her er, at bogen ikke kun omhandler skuespilleren og gnisten, men i lige så høj grad mennesket og gnisten. Donnellan's filosofiske tankegang gør bogen til mere end et fantastisk værktøj for skuespilleren og instruktøren. Man kan fristes til at sige, at bogen er en gnist i sig selv. Hvad er en gnist? Det er selvfølgelig noget af det første Donnellan fortæller os, da vi, for at kunne forstå bogen, må have et fælles sprog.

Skuespilleren og Gnisten tager fat på den blokerede skuespillerens problemer og tager udsagn som; "Jeg ved ikke hvordan jeg skal bevæge mig", "Jeg ved ikke, hvad jeg siger", op og piller dem fra hinanden for at finde det, man i stedet kan fokusere på. Bogen er ikke en metode i skuespilteknik, men er derimod et forslag til, hvad man kan gøre, når man føler sig lammet, blokeret eller fastfrosset. Donnellan beskriver det meget godt selv: "Derfor er dette ikke en

bog om, hvordan man spiller skuespil; det er en bog, der kan hjælpe, når du føler dig hæmmet i dit spil". Donnellan skriver også, at øvelserne i hans bog skal prøves før man ved, om de virker. Mener Donnellan, at øvelserne i *Skuespilleren og Gnisten* ikke er garanteret virkningsfulde? Ja. Skuespiløvelser kræver at skuespilleren er en del af øvelsen.

Skuespilleren er en subjektiv person, ergo er øvelserne subjektive og virker muligvis ikke på alle.

Der bliver i bogen taget fat om mange forskellige overvejelser og problemer, som kan opstå i et prøveforløb og under forestillinger. Nogen oplever f.eks., at det kan være svært at genskabe indlevelsen forestilling efter forestilling, og at de derfor ikke føler sig tilstede på scenen. Donnellan maner hurtigt denne tankegang til jorden; Du er tilstede hele tiden, uanset om du vil det eller ej, ellers er du død.

Bogen *Skuespilleren og Gnisten* henvender sig til alle skuespillere, instruktører og dramainteresserede. Jeg tror, at de fleste vil få noget ud af denne bog. Den indeholder både øvelser, som er nemme at gå til, filosofiske overvejelser over skuespillet samt livet, og er i det hele taget en god hjælp til en skuespiller, som føler sig lammet eller blokeret i sit forsøg på at indfri sin karakter. Donnellan viser, hvor mange forskellige nuancer skuespillet har, og han gør det med god overbevisning.

molto.dk

Nyhed

Alm. levering - 15 %
Hastelevering - 10 %

**RABAT TIL ALLE
VED KØB I WEBSHOPPEN**

**FLERE BREDDER
FLERE FARVER**

**SCENEMOLTON
DEKOMOLTON
DEKOMOLTON LIGHT
SATINMOLTON**

KØB PÅ WWW.MOLTON.DK

PÆDAGOGISK EFTERUDDANNELSE

DRAMA- MUSIK- KROP & BEVÆGELSE- BILLED-PÆDAGOGIK - IDRÆT - NATUR

Vil du gerne arbejde mere kreativt med børn og unge?

Vil du lære at udnytte dine egne potentialer til at styrke børn og unges kreative udfoldelser?

Så bliv billed-, musik-, idræts- eller dramapædagog

Pædagoguddannelsen Peter Sabroe udbyder igen fire kreative efteruddannelser som henholdsvis billed-, musik-, idræts- og dramapædagog.

Uddannelserne kører som fire parallelle kursusforløb, som både vil uddanne dig inden for dit valgte fagområde og udnytte, at de fire kunstarter kan samarbejde om konkrete projekter og undervisningsforløb. Uddannelsen henvender sig til dig, der gerne vil arbejde med eller arbejder med æstetiske og kropslige udtryk i pædagogisk eller undervisningsmæssig sammenhæng.

I januar arrangeres en obligatorisk studietur til New York. Pædagogisk Efteruddannelse er særligt velegnet for pædagoger, lærere, socialarbejdere og kunstnere. Andre faggrupper kan også deltage.

START:

Den 24. oktober 2011

INFORMATIONSMØDER

Tirsdag den 14. juni 2011 og torsdag den 25. august – begge dage fra kl. 19.00 – 21.00

i kantinen på:

Pædagoguddannelsen Peter Sabroe

Peter Sabroes Gade 14

8000 Århus C.

Uddannelsen afvikles under lov om åben uddannelse, og

der kan søges Statens voksenuddannelsesstøtte.

Du er velkommen til at sende os en mail til

Lone Madsen: lma@viauc.dk.dk

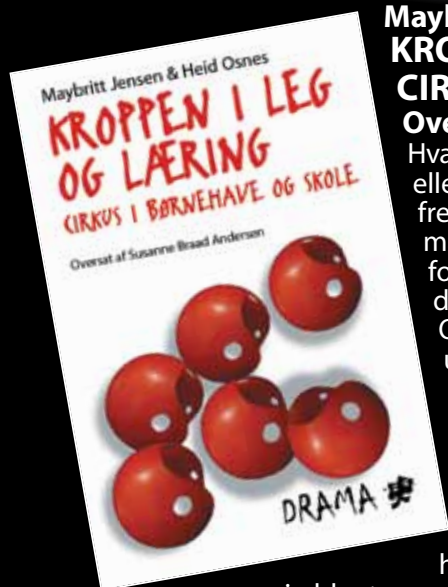
eller ringe til vores direkte tlf. nr. 8755 3400.

**WWW.VIAUC.DK/PETERSABROE
SE UNDER KURSUS OG EFTERUDDANNELSE**

VIAUC
UNIVERSITY COLLEGE

DRAMA

Maybritt Jensen & Heid Osnes **KROPPEN I LEG OG LÆRING - CIRKUS I BØRNEHAVE OG SKOLE**

Oversat fra norsk af Susanne Braad Andersen

Hvad end du er skolelærer, pædagog, frivillig leder inden for teaterområdet eller idrætstilbud eller måske studerende i en sammenhæng, der fører frem til at arbejde med børn og unge, så vil du i denne bog kunne finde mange spændende inspirationer, iagttagelser, eksempler, faglige input, forslag og konkrete idéer til at styrke udviklingen af den kropslige dimension i arbejdet med børn og unge.

Omdrejningspunktet for bogen er cirkus forstået som en mangfoldig og universel kunstform, hvor vi genfinder mange træk fra børne- og ungdomskulturen. Og denne kunstform bruges så videre til at argumentere for at få skabt et helhedssyn, der går på tværs af leg og læring.

Der bliver også præsenteret mange vinkler på tværfagligt samarbejde såvel på tværs af kunstarter som skolefag m.v. - og begreberne flerfaglig og tværfaglig sættes i perspektiv.

Vi taler ofte om, at der skal mere fysisk aktivitet ind i børns og unges hverdag set ud fra et motions- og sundhedsmæssigt aspekt. Vi taler

sjældent om, at kroppen er et naturligt læringsredskab, som burde indgå langt mere målrettet i mange læringsituationer generelt - her er det fortsat den intellektuelle indlæring, der dominerer. Og netop ønsket om en holdningsændring på dette område ligger også som en særlig kontekst for hele bogen.

ISBN 978-87-7865-809-8 158 s. kr. 198,-

Tanja Phaff Louring **SKUESPILTEKNIK MED BØRN OG UNGE - EN HÅNDBOG TIL UNDERVISEREN**

Teater med børn og unge kræver løbende en lang række pædagogiske overvejelser, som underviseren/instruktøren stilles overfor såvel i sit forberedende arbejde som under selve forløbene undervejs i processen. Og herunder hører også området skuespilteknik.

Kroppen og stemmen er skuespillerens instrument, og hvordan lærer vi børn og unge at blive bedre til at spille teater - der findes kun en vej: Målrettet skuespilteknisk træning.

Denne fagbog går systematisk til værks og introducerer tilgange til og refleksioner over at få skabt en god praksis inden for det skuespiltekniske arbejde med børn og unge.

Der bliver sat fokus på underviserens potentiale og udfordringer, mål og midler med undervisningen samt præsenteret en lang række eksemplariske øvelser inden for dette særlige område.

For den garvede instruktør vil der med garanti være nye inspirationer at hente i bogen, og for instruktører med ingen eller mindre erfaring vil bogen være en guldgrube af anbefalinger og vejledninger.

ISBN 978-87-7865-803-6 89 s. kr. 148,-

FORLAGET DRAMA
- postordre
Nygade 15
DK-6300 Gråsten
Tlf. 70 25 11 41
Fax 74 65 20 93
drama@drama.dk

DRAMA

WWW.DRAMASHOP.DK

TEATERHJØRNET

Butik
Vesterbrogade 175
DK-1800 Frederiksberg C
Tlf. 70 25 11 41
Fax 33 22 58 47